

Carrer del Pi

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carrer del Pi, s/n.
Emplaçament
Alçada: Carrer ubicat entre el carrer Major i l'inici del camí de les cases noves.
155

Coordenades:

Latitud: 41.442245834993
Longitud: 1.8588298559189
UTM Est (X): 404669
UTM Nord (Y): 4588481

Classificació

Número de fitxa 08091 - 182
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: El carrer està en bon estat en general. Es tracta d'un carrer històric de la població bastit a partir de cases populars principalment d'abans del creixement urbà de la segona meitat del segle XIX del qual se'n conserven alguns que serveixen de model per explicar aquell urbanisme, i detalls arquitectònics dispersos d'alguns altres al llarg del carrer després d'haver estat profundament reformats.

Protecció

Tipus de protecció: BCIL

Observacions protecció: BCIL / Immobile / 8393-I / Aprovació definitiva comissió urbanisme / 25/01/2015 / DOGC / 05/06/2015 / POUM C1-01

La declaració de BCIL engloba l'eix històric de la població Sol, Pl. de l'Església, Marquès de Gelida, Major i Pi.

Data aprovació: dv., 05/06/2015 - 12:00

Número inventari	Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 35075
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Social
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Gelida. Plaça de la vila, 12. 08790 GELIDA
Autoria de la fitxa	Martí Picas. INSITU SL
Data de registre de la fitxa:	dl., 20/05/2024 - 09:55

Descripció

El carrer del Pi té una longitud d'uns 340 m. Comença al seu extrem superior a una alçada de 162 m, on connecta amb el carrer Major, així com amb els inicis dels carrers Lluís Guarro i Sant Antoni. A l'extrem inferior, situat a una altitud de 128 m, el carrer enllaça amb el carrer de can Sàbat i amb el camí de les Cases Noves. Enric Carafí, en el seu article "Un carrer amb molta història" de l'any 2003, explica que el nom del Pi prové d'un pi centenari i gegantí que existia fins a 1939 o 1940 davant de cal Calderer (Civil). Durant la urbanització de la plaça del Pi a mitjans dels anys quaranta, es va plantar un nou pi que va morir en la dècada dels seixanta per negligència municipal. A principis dels anys 1980, se'n va plantar un altre que encara perdura.

Pel que fa als edificis, el carrer es caracteritza per la presència de cases de comparets, una tipologia d'habitatge considerada urbana a Gelida, típica dels carrers principals de finals del segle XVIII o principis del XIX. Aquests edificis solen tenir una planta baixa i un pis, alineats i perpendiculars al carrer, amb plantes allargades i patis al darrere. En la planta baixa solia haver-hi espai per a guardar el carro i potser un celler soterrat, mentre que el pis contenia les dependències de l'habitatge, inclosa la cuina.

Entre els edificis més notables, es troba la casa noucentista d'Andreu Esteve o ca la Maria Curriana, construïda el 1924 per l'arquitecte barceloní Ramon Raventós i Ferrerons. També destaca ca l'Altimires, un gran casal del segle XVIII restaurat a principis dels anys 2000, situat davant de la plaça i flanquejat pels edificis Rius d'estil neoclàssic. Cal Senyor Ramon Comajuncosa, datada de 1903, presenta una façana i un jardí davanter en estat deteriorat, però conserva l'atractiu de la façana de principis del segle XX.

També s'observa un grup d'edificis més humils i populars, propis del segle XIX, com els dels números 61-63-65 i 67, alguns dels quals estan en molt mal estat, però ofereixen una perspectiva de com era originalment el carrer. Aquest carrer havia tingut una intensa activitat comercial, de tallers, o derivats de l'activitat agrícola dels seus propietaris, ja que es tractava d'un eix molt important del poble. Encara es conserven alguns elements arquitectònics interessants i originals com portals de pedra, un rellotge de sol pintat al final del carrer a cal Fèlix, i plafons ceràmics per posar alguns exemples, tot i que alguns d'aquests elements com el rellotge de sol de cal Gep del Negre o de cal Altimires s'han perdut o altres com el plafó ceràmic de la Mare de Déu del Carme de ca l'Enric Parés, del segle XIX, que fou retirat però conservat. També s'han afegit nous elements decoratius amb el temps com alguns nous rellotges de sol ceràmics.

Història

L'eix dels carrers del Marquès de Gelida – Major - Pi és l'artèria principal del poble de Gelida, el qual s'havia bastit sobre l'antic camí de Sant Llorenç d'Hortons.

Al seu voltant, es van anar constituint els edificis entre mitgeres, i alguns dels antics, es van substituir a finals del segle XIX i principis del XX per grans casals modernistes encara existents com si es tractés d'una espina de peix, tal com s'il·lustra a la ruta modernista de Gelida.

El carrer Major, juntament amb els carrers del Marquès de Gelida i Pi es van nodrir de la incorporació de la població del creixement de les papereres al segle XIX com del creixement demogràfic de la bonança de la vinya. I al primer terç del segle XX van allotjar els nous edificis d'estils modernistes i eclèctics que substituïen els vells per allotjar les famílies de la pujança econòmica de la població i els nouvinguts atrets per l'estil de residència d'estiueig que es va promoure a la vila.

El carrer del Pi al tombant del segle XX encara era un carrer amb moltes mancances i gairebé sense pavimentar ni voreres. Tampoc les cases disposaven de canaleres desaiquant al carrer.

Bibliografia

AAVV (1986). *Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya*. L'Alt Penedès. Generalitat de Catalunya.

ALONSO, Gemma (2012). *L'estiueig a Gelida 1880-1940. Anàlisi dels fons documentals i fotogràfics*. Treball de recerca del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents. Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents.

CARAFÍ, Enric (2004). "Un carrer amb molta història". *Programa Festa Major 2004*, pp. 74-75.

CARAFÍ, Mercè (1998). *L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965*. Efadós Editorial.

RIUS, Jaume (coord.) (2011). *Gelida. Retrats d'un temps*. Andana Edicions.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)
[Programa de Festa Major 2004](#)

